



Til læreren.

Ved utgangen av 2007 hadde mer enn 7500 mennesker fått muligheten til et bedre og lengre liv takket være organdonasjon. Men dessverre er ikke alle like heldige. Det er stor mangel på organer og mange dør mens de venter.

Når en person har gått bort er det de pårørende som må bekrefte den avdøde sin holdning til organdonasjon. Det er derfor det er så viktig at vi tar stilling til dette mens vi fortsatt kan. Overlat ikke avgjørelsen til andre, bestem selv over din egen kropp.

Stiftelsen Organdonasjon er nå inne i sitt 11 driftsår (etablert i 1997). I dag står det 6 pasientforeninger bak arbeidet som Stiftelsen Organdonasjon utfører. Norge har i løpet av de siste årene blitt blant de beste landene i Europa på organdonasjon, men vi har fortsatt et godt stykke igjen til målsetningen som ble satt av regjeringen høsten 2007.

Disse nettsidene er blitt utarbeidet med utgangspunkt i filmen "En gave for livet – historier om organdonasjon" og ment som en hjelp til å få i gang en samtale og arbeidet hos elevene. Målet er at hver enkelt skal ta stilling til organdonasjon og formidle dette til de som står dem nær.

Lykke til med arbeidet!

Med vennlig hilsen

Truls Zimmer, pedagog og transplantert
Stiftelsen Organdonasjon

Prosjektet er finansiert med støtte
fra Helse og Rehabilitering



Stiftelsen for norske helse- og rehabiliteringsorganisasjoner

www.organdonasjon.no



Forslag til oppgaver:

- 1) Gjør en undersøkelse i elevgruppen på hvor mange som:
 - a) ville tatt i mot et organ om det ville redde livet deres
 - b) ønsker å gi bort sine organ når de selv ikke trenger dem lengre
 - c) har snakket med noen de kjenner om temaet organdonasjon
 - d) har kjennskap til noen som har tilknytning til organdonasjon (f.eks kjenner noen som har fått et eller flere organ, vet om noen som har gitt organ e.l)
- 2) I Norge har vi ikke register, dette er fordi man ikke ser noen sammenheng mellom register og antall organdonasjoner.
 - a) Våre naboland, Sverige og Danmark, har register men har lavere antall organdonasjoner enn det vi har i Norge. Hvordan kan dette henge sammen?
 - b) Ingen land i den vestlige verden (uansett om de har register eller ikke) vil ta organ fra en avdød uten at de pårørende har gitt sitt samtykke. Om man ikke har snakket om dette temaet er vår erfaring at det oftere resulterer i et Nei enn et Ja. Hvorfor det?
 - c) Når en person har sagt til sine pårørende at man er positiv til organdonasjon gjør dette avgjørelsen for dem lettere om legen på donorsykehuset spør om tillatelse til å bruke organene. Finnes det grunner for at noen ikke ville oppfylle den avdødes siste vilje?
- 3) For at man skal kunne bruke organene til avdøde, må vedkommende bli erklært død på et av landets 28 donorsykehus. Det er personer som dør av hodeskader forårsaket av ulykker, blodpropp eller hjerneblødning som er aktuelle donorer.
 - a) Når vi hører om trafikkulykker der personer blir erklært døde på stedet kan ikke organene brukes til organdonasjon. Kan du tenke deg hvorfor?
 - b) Organer fra personer som har kreft eller HIV/aids kan ikke gi organ. Hva kan være grunnen til dette?
- 4) Å vente på et organ.
 - a) En som kommer på venteliste for et nytt organ står ikke i en vanlig kø. Den som kom sist inn på listen kan få et nytt organ først. Hvordan kan dette ha seg?
 - b) Noen som står på venteliste kan bli tatt av denne for en periode eller permanent. Hva tror du kan være grunnen til dette?

Prosjektet er finansiert med støtte fra Helse og Rehabilitering



Stiftelsen for norske helse- og rehabiliteringsorganisasjoner

www.organdonasjon.no



Forslag til svar:

- 2 a Det er land som har register, men det viser seg at disse fungerer dårlig. Man ser ingen sammenheng mellom register og antall donasjoner. Man får ikke nok navn inn i registeret og da det kun er 0,4-0,5 % av de ca 40.000 som dør hvert år som kan bli donorer, sier det seg selv at hele Norges befolkning er et bedre utvalg.
Spania som er best i Europa har ikke register. Norge som nå nærmer seg toppen i Europa og som er best i verden på nyre og hjertetransplantasjoner, har ikke register, og vi ligger langt foran Sverige som har register. Både Frankrike og Sverige erkjenner nå at register ikke gir dem noe.
EU går ut med den samme anbefalingen.
- 2 b Når man ikke kjenner standpunktet til den avdøde gjør de pårørende "ikke noe feil" om de svarer nei. For de som kjenner standpunktet er det godt å kunne bekrefte den avdødes eget ønske.
- 2 c Vi i Stiftelsen Organdonasjon har ikke erfart at det kan finnes noen grunner for det i de samtaler vi har hatt med mennesker som har vært berørt av dette på en eller annen måte.
- 3 a Det er personer som dør av hodeskader forårsaket av ulykker, blodpropp eller hjerneblødning som er aktuelle donorer. Videre er det en forutsetning at dødsfallet inntreffer mens pasienten er innlagt på et av landets 28 donorsykehus.
- 3 b En person som har fått et nytt organ må resten av livet sitt stå på immundempende medisiner. Dette er for at kroppen ikke skal kunne "oppdage" det fremmede organet.
Kreftceller vil i et slikt miljø ha ekstra gode muligheter for å utvikle seg og man tar derfor ingen sjanse for at slike celler skal bli fraktet med det nye organet til mottakeren.
Infeksjonssykdommer som man ikke har en fullgod behandling for, som HIV/Aids, er heller ikke forenelig med en organtransplantasjon.
- 4 a Grunnen for dette er at de organene som blir tilgjengelig alltid vil bli gitt til den pasienten organet passer best til. Man må ta hensyn til organets størrelse, blodtype og i noen tilfeller også vevslikhet.
- 4 b Grunner for dette kan være at pasienten av en eller annen grunn er for syk til at en stor operasjon kan gjennomføres. Denne sykdommen kan være kortvarig og pasienten kan komme tilbake på venteliste etter at han/hun er blitt bedre igjen, for eksempel etter behandling. Noen ganger blir ikke pasienten frisk nok for å komme på ventelisten igjen.
Man blir også tatt av ventelisten om man av en eller annen grunn skulle reise til utlandet for en periode. Da vil man få plass på ventelisten når man er tilbake i Norge.

Prosjektet er finansiert med støtte
fra Helse og Rehabilitering

www.organdonasjon.no